

TÓTH KATALIN

Óvodából az iskolába

– EGY GYAKORLÓ TANÍTÓ SZEMSZÖGÉBŐL

Nagy esemény egy család életében, amikor gyermeke az óvodából átlép az iskolába. Örömteli pillanat, azonban sok-sok nehézséget is okoz a család számára. Sosem könnyű egy új életszakasz elkezdése, mégis fejlődéslélektani szempontból elkerülhetetlen. Mire számítson a szülő? Mit kell tudni az átmeneti időszakról? Nézzük ezt egy tanító néni szemszögéből!

Mikor egy gyermek szeptembertől nem az óvodába, hanem az iskolába indul, nemcsak az ő életében történik nagy változás, hanem az egész családjában is. A beszkösi időszak nem könnyű, ezt tapasztaltam én is az elsős osztályomnál. Az ismeretlentől való félelem teljesen természetes dolog.

Az iskolának meghatározó szerepe van az emberek életében. Hattól tizennyolc éves korig évi több mint száznyolcvan napot, közel tíz hónapot, napi öt-nyolc órát töltenek a gyermekek az iskolában. Így nem is csoda, hogy a szülőknél számos aggodalmas kérdés merül fel az iskolakezdés előtt: Jól fogja magát érezni az iskolában? Lesznek-e barátai? Tud majd figyelni, teljesíteni? Talán nekik még nehezebb az elválás, mint a gyermekeknek.

A SZÜLŐ ÉS AZ ISKOLA AZ ÁTMENETI IDŐSZAKBAN

Hogyan is könnyíthetjük meg az óvodából az iskolába lépés átmeneti időszakát? A szülő hozzáállása nagyban befolyásolja a gyerek kapcsolatát az iskolával. A gyerekek tökéletesen megérik, ha a szülő szorong, és azt is, ha nyugodt, higgadt. Ez a lelkiállapot a gyermekekre is átragad.

Fontos az is, hogy a szülő el tudja fogadni, hogy ez már nem óvoda, hanem iskola, a gyermeke már iskolás. Az első év során többször hallottam szülőktől, hogy az óvodában nem így viselkedett, óvodásként más volt, más érdekelt, mi romlott el, hogy megváltozott? Semmi.

Minden társadalomban hat-hét éves kor tájékán kezdik a gyerekek azokat a képességeket elsajátítani, amelyek a későbbi életükben meghatározók lesznek. Biológiai, pszichológiai és szociális fejlődésükben egy minőségileg új szintet érnek el. Így tehát ne ijedjen meg a szülő, ha az új környezet, az új társak mellett újabb szokásokat és viselkedési formákat is felvesz a gyermeke. Pont az életkor érzékenysége miatt is nagy felelőssége van a szülőnek és a pedagógusnak is, hogy a káros viselkedési formák (például csúfolódás) ne maradjanak meg.

A SZÜLŐ ÉS A PEDAGÓGUS KAPCSOLATA

Manapság már a szülő választhatja ki a tanítót. Hallottam olyan szülőről, akinek a gyermekei azért nem járnak ugyanabba az iskolába, mert a másik intézményben pont most kapott osztályt egy bizonyos tanító néni. Róla már sokat hallottak a szülők, és úgy gondolták, hogy a kisebb gyermek temperamentumához jobban fog passzolni az ő személyisége. Ilyen esetben könnyű bízni a pedagógusban, ami *elengedhetetlen a partneri kapcsolat* kialakításában a tanító és a szülők részéről. Egy-egy probléma megjelenésekor vagy tehetséggondozáskor e nélkül a partneri kapcsolat nélkül nagyon nehezen boldogulna mindkét fél.

KÉT PÉLDÁT HOZOK:

A eset: A kislánynak a beszkolás az első hónapban nagyon nehezen ment. A pedagógus felkereste a szülőket, hogy probléma van, amit a szülőkkel együtt, közösen tudnának megoldani. A szülők nagyon segítőkészek. A kislány magatartása a következő hónapra példás lett.

B eset: Ugyancsak problémás leányzó szülei úgy gondolják, hogy a gyermekük ki lett nézve, mint rossz, hiszen otthon nem így viselkedik. Folyamatosan támadásnak veszik a pedagógus jelzéseit, hónapokon keresztül. Az egyik személyes találkozón azonban megértik, hogy a pedagógus tényleg csak segíteni akar. Innentől kezdve lassan, de folyamatosan javul a kislány magatartása és tanulmányi eredménye is.

RENDSZERESSÉG ÉS ODAFIGYELÉS

Egy iskolás gyerekkel az egész család élete megváltozik. A családnak és a szülőknek is alkalmazkodni kell a napirendhez. Fontosnak tartom, hogy már *év elején kialakítsák a napi rutint* a gyerekek. Ezzel nemcsak rendszerességet viszünk az életükbe, hanem már elkezdjük az önállóságra nevelést is. Az első osztályban *apró lépésekben az önállóságot* is ki kell alakítanunk.

Ilyen napi rutin legyen az iskolatáska közös bepakolása. Az olvasni nem tudó gyerekeknek le is rajzolhatjuk az órarendet, hogy annak segítségével be tudjon pakolni az iskolába. Vagy akár a szülő olvashatja fel a tantárgyakat. Lényeges, hogy az első pár hónapban mindig szükséges az ellenőrzés, hogy elkerüljék a másnapi szégyenkezést a hiányzó felszerelés miatt. Tapasztalataim szerint rövid idő alatt megtanulnak hiánytalanul és önállóan pakolni a gyerekek, sőt a hét napjait is gyorsan megjegyzik.

Az odafigyelés nem csak a pakolásnál fontos. Ha a nap végén megkérdezi a szülő, hogy mit tanultak aznap, nemcsak ő maga lesz tisztában azzal, hogy hol tart a gyermeke a tanulmányaiban, hanem a figyelmét is fejleszti ezzel. Az elején még nem minden gyereknek könnyű visszaemlékezni, hogy a napi öt óra alatt mennyi mindent tanultak. Ilyenkor menjünk szépen végig az órarenden, nyissuk ki a könyveket, füzeteket, és kérdések segítségével beszéltesük a gyereket a napjáról. Máris nagyobb figyelemmel lát hozzá a tanulnivalónak, vagy éppen azt láthatjuk, hogy mit kell még egy kicsit gyakorolni.

Az odafigyelés nem csak az tanulmányi életről szól. Egy keresztény család életében nem maradhat el az *odafigyelés a gyermek lelki életére*, illetve a közös *odafigyelés a Jóistenre*. Egyházi iskolában tanítva azt tapasztalom, hogy azok a tanulók, akiknek otthon már egészen kis korban megtanították, hogyan ajánlják fel az örömeiket és a bánatukat az esti imában Istennek, könnyebben veszik az akadályokat. Arról nem is beszélve – bár mi, felnőttek, hajlamosak vagyunk erről megfeledkezni –, hogy az Istennel való kommunikáció koncentrációt igényel, akár úgy is megfogalmazhatnánk, hogy egy rövid, ám figyelemmel elmondott ima segít összpontosítani a feladatokra, az örömökre, az óhajokra és az isteni szeretetre is.

Az új napirendhez még két dolog kapcsolódik szorosan, amire érdemes odafigyelni. Az egyik a mindennapos reggeli. Ne induljon el úgy a gyerek az iskolába, hogy nem evett legalább pár falatot, és nem ivott pár kortyot előtte. Az sem mindegy, hogy mi kerül tízóraiaként a táskába. A szénsavas vagy túlzottan cukros üdítők mindenképpen kerülendők.

Egyéb hasznos praktikák

Az iskolán kívüli életről sem felejtkezhetünk el. Az új környezettel járó összerázódást segíthetik a szülők a közös programok szervezésével. Az ilyen alkalmakkor nem csak a gyerekek játszhatnak együtt, a szülők is beszélgethetnek egymással.

A másik fontos dolog az alvás. Gondoljunk csak az olvasásra, mint az összehangolt készségek és a tudás bonyolult rendszerére. Nagy munkát igényel a gyermeki agytól, aminek következtében fáradtabb lehet a kisiskolás. Ha túlzottan elfárad, az hatással lehet a teljesítményére és a magatartására is.

VÉGÜL PÁR DOLOG, AMIT MINDEN LEENDŐ ELSŐS JÓ, HA TUD:

- teljes neve, lakcíme, szülei teljes neve
- előkészíteni a használati eszközeit (például asztal megterítése), illetve elpakolni maga után
- cipzár felhúzása, cipőfűző bekötése, gomb begombolása
- számolás 10-ig, formák felismerése.